

Vứt, xả rác thải phải có ý thức

ISSN: 2734-9195 15:30 24/03/2025

Việc xả rác bừa bãi nơi công cộng không chỉ gây ô nhiễm môi trường mà còn dẫn đến những hậu quả nghiêm trọng về lâu dài...

Thực trạng xả rác hiện nay tại Việt Nam

Xả rác bừa bãi vẫn là vấn đề nhức nhối tại nhiều địa phương, từ thành thị đến nông thôn, từ đường phố đến ruộng đồng. Dù các chiến dịch thu gom rác thải, làm sạch môi trường liên tục được triển khai, nhưng thực tế cho thấy thói quen xả rác tùy tiện vẫn tồn tại phổ biến, gây ô nhiễm không khí, nguồn nước và ảnh hưởng nghiêm trọng đến chất lượng sống của cộng đồng.

Dù thùng rác được đặt tại nhiều nơi công cộng, nhưng không ít người vẫn tiện tay vứt rác ngay dưới chân hoặc bên cạnh, thay vì bỏ vào đúng nơi quy định.

Hình ảnh rác thải vương vãi trên các lối đi, bãi cỏ hay bên những ghế đá trong công viên không còn xa lạ.

Vĩa hè, lễ phố tại Hà Nội. Ảnh sưu tầm

Chẳng hạn, tại Hồ Gươm – một địa điểm du lịch nổi tiếng ở Hà Nội, dù có nhiều thùng rác được đặt khắp nơi nhưng vỏ chai nhựa, túi nilon vẫn bị vứt bừa bãi. Hay như trên các chuyến tàu Thống Nhất Bắc - Nam, dù có thùng rác đặt tại hai đầu toa xe, nhưng không ít hành khách vẫn thản nhiên ném rác xuống sàn tàu hoặc vứt ra ngoài cửa sổ. Rác thải tích tụ dọc đường ray không chỉ gây mất mỹ quan mà còn khó có thể thu gom triệt để.

Bên cạnh đó, việc xả rác còn ảnh hưởng trực tiếp đến hệ sinh thái. Tại nhiều bờ biển ở Sầm Sơn (Thanh Hóa), Quất Lâm (Nam Định), lượng rác thải từ khách du lịch đã khiến môi trường biển ô nhiễm nặng nề, gây hại cho sinh vật biển và làm xấu hình ảnh du lịch của địa phương.

Khi rác thải không được thu gom, hoặc thu gom không hết sẽ tác động không nhỏ tới môi trường sống, sự ô nhiễm không khí, nguồn nước..., và ảnh hưởng tới chính cuộc sống của người dân. Những ảnh hưởng và thảm họa về môi trường do rác thải gây nên đã, đang gióng lên hồi chuông báo động không chỉ ở nước ta mà trên phạm vi toàn cầu. Chính vì thế mà ở bất cứ đâu chính quyền các cấp luôn đưa ra các chiến dịch thu dọn rác thải làm sạch môi trường, vận động người dân có ý thức trong việc xả rác để bảo vệ môi trường.

Đường phố tại Singapore. Ảnh sưu tầm

Bài học từ các quốc gia phát triển

Ở nhiều nước như Singapore, Nhật Bản, ý thức bảo vệ môi trường được giáo dục ngay từ bậc tiểu học. Trẻ em được rèn luyện thói quen giữ gìn vệ sinh công cộng, luôn có ý thức thu gom rác, thậm chí mang về nhà nếu không tìm thấy thùng rác. Các nước này còn có những chế tài xử phạt nghiêm khắc đối với hành vi xả rác, tạo nên sự răn đe hiệu quả. Điều này giúp nâng cao ý thức người

dân, đồng thời tạo động lực để cộng đồng giữ gìn cảnh quan đô thị. Nhờ vậy, những quốc gia này môi trường sạch đẹp, ít thấy cảnh rác thải bừa bãi, tạo nên ấn tượng tốt mỗi khi bạn bè quốc tế ghé thăm.

Tại Việt Nam, nhiều khu vực như khu phố cổ Hà Nội hay phố đi bộ Nguyễn Huệ (TP.HCM) cũng đang triển khai mô hình nhắc nhở người dân giữ gìn vệ sinh bằng hình thức phạt tiền đối với hành vi xả rác không đúng quy định. Đây là một tín hiệu tích cực.

Một số giải pháp nhằm nâng cao ý thức xả rác của người dân

Việc đặt thêm thùng rác hay tăng cường các biển cấm không thể giải quyết tận gốc vấn đề nếu không có sự thay đổi về nhận thức và trách nhiệm của từng cá nhân. Điều cốt lõi là cần lồng ghép giáo dục bảo vệ môi trường vào chương trình giảng dạy, từ đó xây dựng thói quen và ý thức gìn giữ vệ sinh ngay từ nhỏ. Cần có sự chung tay của toàn xã hội: gia đình, trường học và các cơ quan quản lý nhà nước.

Chẳng hạn, tại nhiều khu chung cư ở Hà Nội và TP.HCM, các ban quản lý đã tổ chức tuyên truyền về phân loại rác tại nguồn, giúp cư dân có ý thức hơn trong việc xử lý rác thải. Nếu mô hình này được nhân rộng, chắc chắn tình trạng xả rác bừa bãi nơi công cộng sẽ giảm đáng kể.

Ngoài ra, các công ty sản xuất bao bì, thực phẩm cũng cần có trách nhiệm hơn trong việc giảm thiểu rác thải nhựa bằng cách sử dụng vật liệu thân thiện với môi trường, khuyến khích mô hình tái sử dụng, tái chế. Một số doanh nghiệp đã triển khai chương trình đổi rác lấy quà, vừa nâng cao ý thức cộng đồng vừa góp phần bảo vệ môi trường.

Liên hệ với triết lý Phật giáo

Triết lý nhân quả trong đạo Phật nhấn mạnh rằng mỗi hành động đều tạo ra kết quả tương ứng, không có gì xảy ra một cách ngẫu nhiên.

Việc xả rác bừa bãi nơi công cộng không chỉ gây ô nhiễm môi trường mà còn dẫn đến những hậu quả nghiêm trọng về lâu dài: nguồn nước bị nhiễm bẩn, không khí trở nên độc hại, cảnh quan bị hủy hoại và sức khỏe con người bị ảnh hưởng. Đây chính là quả báo từ thói quen thiếu ý thức của con người. Ngược lại, nếu mỗi người đều có trách nhiệm trong việc giữ gìn vệ sinh, không xả rác bừa bãi, phân loại rác đúng cách, thì môi trường sẽ trong lành, cộng đồng sống khỏe mạnh, và các thế hệ mai sau được thừa hưởng một môi trường sạch đẹp hơn.

Nhân nào thì quả nấy, ý thức bảo vệ môi trường hôm nay chính là nền tảng để tạo nên một không khí trong lành trong tương lai.

Vì thế, việc giáo dục về xả rác đúng nơi đúng chỗ, giữ gìn vệ sinh nơi công cộng không đơn thuần là quy định xã hội, mà còn là bài học về đạo đức, về nhân quả, giúp mỗi người hiểu rõ trách nhiệm của mình đối với cộng đồng và thế hệ mai sau trong việc bảo vệ môi trường sống.

Tham khảo

<https://dantri.com.vn/ban-doc/viec-xa-rac-bua-bai-tai-cac-diem-du-lich-o-viet-nam-dang-bao-dong-20240419143858056.htm>

Tác giả: **Lê Thị Hiệp** - Trường CĐSP Trung ương